

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 28.03.2019 р. № 407)

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Р е д а к ц і й н а к о л е г і я :

Ольга Волощенко, Олександра Козак, Оксана Луцківська, Роман Шиян

За типовою освітньою програмою Нової української школи,
розробленою під керівництвом Р. Б. Шияна

Умовні позначення

– попрацюйте в парах

– попрацюйте в групах

– попрацюйте всім класом

– пограйте разом в "Ігротеці"

– уточніть значення виділеного слова у "Тлумачку"

Остапенко Г. С.

О 76 Українська мова та читання : підруч. для 2 кл. закл.
загал. серед. освіти (у 2-х част.). Ч. 1 / Г. С. Остапенко. —
К. : Світич, 2019. — 128 с. : іл.

ISBN 978-966-8506-28-4

УДК 811.161.2:821(075.2)

Безоплатні додаткові матеріали та методичний
супровід — на сайті svitdovkola.org/um2

Консультації за телефоном 067 504 5022

Будьмо знайомі!

У цьому підручнику мешкають веселі персонажі.
І вони мають чим тебе здивувати!

Читася

Я зібрала для тебе найцікавіші оповідання,
казки, вірші, загадки та факти. Нумо читати!

Медіаша

Запрошую до світу медіа. Це мультфільми,
комікси, журнали, відеоролики, фотознімки.

Дружисловик

А я допоможу знаходити ввічливі слова
в різних ситуаціях.

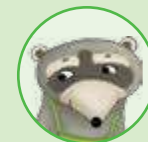
Режисерка

Зі мною ти спробуєш себе в ролі актора,
режисера, декоратора.

Мовознай

Чи знаєш ти, що робить нашу мову
особливою? Дослідимо її секрети разом!

Чистомовик

Збережімо українську мову чистою!
Я підкажу тобі, як говорити без помилок.

Пишеня

Хочеш створити власну книжку?
Тоді звертайся до мене.

Цікавого спілкування!

Пригадаймо 1 клас

1. Художник вигадливо розмалював літери абетки. Назви, якою стала кожна з них. Наприклад, "В" – вишита.

Абетка, або алфавіт, азбука – всі букви для запису звуків певної мови, розташовані в усталеному порядку.

2. Назви всі букви української абетки по порядку, користуючись підказкою на сусідній сторінці, а потім без неї.

3. Запам'ятати абетку допоможе пісенька! Послухай її на сайті: svitdovkola.org/um2/media1

4. Напиши в зошиті всі прописні букви за алфавітом: спочатку маленькі, а потім великі. Яка буква тобі найбільше подобається? Чому? Чи є ті, які складно писати? Напиши їх по рядочку, щоб потренуватися.

5. Зберіть свою класну бібліотеку. Нехай кожен учень принесе 2-3 книжки з дому. Серед них можуть бути казки та оповідання, енциклопедії, збірки віршів. Розташуйте книжки в класі на полиці в абетковому порядку за назвою або за прізвищем автора.

Літери бавляться!

Які букви сховалися за яблучками? Запиши в зошит усі можливі варіанти. Придумай і запиши подібні пари слів.

а к

а ли на

и ш ка

6. Прочитай текст. Що в ньому особливого?

Андрійкова бабуся

Андрійкова бабуся вправна. Гарна **газдіня** давно експериментує. Є ж **зиск**! І їй кортить **ласувати** медяниками на обід. Приготувала **раненько** смако́лики – товстенькі, у **ф**ормі хатинки. Цілющого чаю **шипшінового** **ще** заварить. Любо **як**!

Аніта Майданюк

7. Чи є в тексті слова, яких ти раніше не чув/не чула? Спробуй здогадатися, що вони означають. Слова, виділені синім, знайди у "Тлумачку" (с.124-125).

8. Пригадай, де тобі траплялися слова, записані в алфавітному порядку. Навіщо їх так розташували?

№ з/п	Прізвище та ім'я учня/учениці	Лата
1	Бедешко Зіна	
2	Бедмеденко Михайл	
3	Вибірчик Віра	
4	Вовченко Вова	
5	Вихань Коса	
6	Колотюк Коля	
7	Лисовенко Рита	
8	Лось Соня	
9	Міняй Раїска	
10	Сук Боря	

9. Складіть власний перелік за абеткою. Запишіть прізвища своїх однокласників, назви шкільних предметів або улюблених страв.

Вареники, млинці, морозиво, смет.

У списках за абеткою беруться до уваги і перша, і наступні літери в слові.

Звуки ми чуємо та вимовляємо. Звуки бувають гучні, тихі, милозвучні, неприємні, а ще голосні та приголосні. Звуки на письмі позначаються буквами.

Букви (літери) читаємо та пишемо. Букви бувають друковані, прописні, великі, маленькі, охайні, кривенькі.

Як правильно вимовляти [г] та [ґ]?

Звук [г] утворюється в глотці, у глибині горла.

Звук [ґ] утворюється різким поштовхом задньої частини язика і звучить, як вибух.

10. Поклади долоню на шию і вимовляй по черзі [г] та [ґ]. Відчуваєш відмінність?

11. Прочитай правильно слова.

Гиря, гвинт, пінгвін, круглий, прогулянка.
Ґудзик, ґелґотіти, ґава, аґрус, ґрунтовий.

12. Прочитайте по черзі скоромовку, а тоді промовте її з пам'яті. Підказуйте одне одному жестами.

Гуска грає на гітарі,
Ґелґотить гусак **гаґа́рі**,
Горобець гука грака́,
Ґава **га́тить** гопака.

Юрій Кругляк

13. Прочитай вірш про слоника-школярика та пригадай, як ти став/стала першокласником/першокласницею.

Слоник-школярник

Нині свято – Перший дзвоник.
Вируша до школи слоник.
Має він новий портфель
І краваточку-метелик,

Ще не вдягані штанята,
Ще не взуті сандалі,
І жоржин букет до свята,
Й три олівчики в пеналі,

Має зошити й букварик,
Ручку й навіть календарик.
Навіть хобот має слоник,
Щоб тримати в ньому дзвоник!

Юрій Бедрик

14. Які емоції викликав у тебе вірш? Який настрій був у тебе, коли ти вперше йшов/йшла до школи? Чому? А що ти відчував/відчувала цього року?
15. Доведи, що "Слоник-школярник" – вірш. Передай його зміст прозою.

16. Запиши в зошит спогади про свій перший день у школі. Скористайся прикладом, замінивши листочки словами.

Мій перший день у школі
Я пішов/пішла в перший клас
вересня року. Цей день був
У мене були нові та.
Вчителька розповідала нам
про, а ще ми. Я вперше
подачив/подачила своїх друзів
та. У мене був настрій.
Після школи ми.

17. Прочитайте одне одному свої записи. Чи однако-ві вони? Чому? Висловіть однокласникам власну думку про їхні розповіді.

18. Вибери три варіанти, як ввічливо прокоментувати роботу іншого і дати поради.

- Мене вразило (розвеселило, змусило замислитися)...
- Можна було б і краще написати.
- Тобі чудово вдалося...
- На мою думку, можна ще...

Осінні зміни

1. Прочитай уривок з казки-повісті "Хто зробить сніг" Мар'яни та Тараса Прохаськів.

Погожий день

Небо було похмурим кілька днів. Але невдовзі знову вийшло сонце і потепліло. Тільки щось сталося з кольорами. Зелений ліс перестав бути зеленим. Дерева зробилися жовтими, золотистими, оранжевими, червоними, бордовими, **брунатними** і **багряними**. А небо – синім як ніколи.

– Бабине літо – найкращий час для малювання, – казала мама кротенят і роздавала дітям кольорові олівці.

Вони зручно всідалися на галявині зі своїми альбомами, і кожен вибирав собі дерево, яке хотів намалювати. Мама виносила **контрабас** і грала спеціально для дітей. Від низьких звуків маленькі жовті букові листочки відривалися від гілки й повільно летіли вниз...

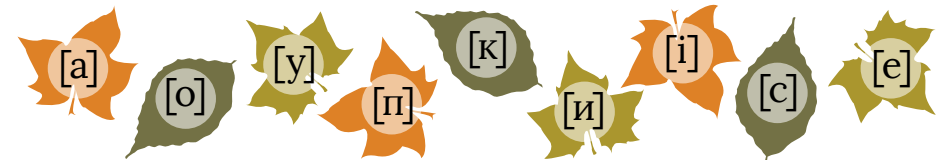
Згодом під деревами назби́ралися цілі купи сухого листя. У сухому листі чудесно бавитися. Навіть просто ходити, щоб воно голосно шурхотіло. Тато-кріт казав, що це прекрасно заспокоює нерви. Але на дітей воно діяло інакше. Бігаючи по листю, кротенята починали нестримно бушувати. Вони перестрібували з купи на купу, **запóрпувалися** в листя і присипа́ли ним одне одного, підкидали листя високо догори і гасáli під саморобним листопадом.

2. Що полюбляють робити восени казкові кротенята? А які осінні розваги до душі тобі?
3. Знайди в тексті назву осінньої погожої пори.
4. Розкажи, які емоції викликає в тебе бабине літо.
5. Послухай мелодію, виконану на контрабасі:
svitdovkola.org/um2/media2
Намалюй те, що підкаже уява.

6. Складіть і запишіть список приємних осінніх справ. Чи виникли в ході спільної роботи суперечки?
7. Спробуй проспівати звуки, які потрапили на осінні листочки. Які з них добре співаються? Згадай, як такі звуки називаються.

Голосні звуки утворюються за допомогою лише голосу, їх легко проспівати. В українській мові їх 6: [a], [o], [y], [e], [i], [i]. А букв, що їх позначають, – 10.

Літери бавляться!

Здогадайся, які букви заховалися за краплинками. Запиши слова в зошит.

С Н Ь , Л Т , З М , В С Н

8. Прочитай уривки віршів та зверни увагу на те, який настрій створює кожен з них.

Осіньні листя

Від вітру коливаються	Зриваємось ми зграями
Пожовклі деревá,	З топольок та беріз,
А листя з них зривається	Злітаємо, кружляємо
І пісеньку співа:	І падаємо вниз.
– Веселі танцюристи ми,	Та, вітром знов піднесені,
Кружляєм в висоті,	Мчимо з височині.
Листкі, листочки,	Нам радісно,
лістячко,	нам весело,
Червоні й золоті!	Нам любо восени!

Наталя Забіла

Як швидко літо промайнуло

Садок марніє потихеньку,
Пожовклі падають листкі,
Вітрéць не віє вже тепленько, –
Жене понурі́ї хмарки.
Посóх горошок на городі,
Мачóк вже цвіт свій погубив,
Високий соняшник на грядці
Журливо голову схилив.

Олена Пчілка

9. Який настрій виник у тебе після кожного вірша? Прочитай слова, які його створюють. Які осінні зміни в природі помітив/помітила ти?

10. Заміни листочки словами так, щоб речення стало веселим або сумним. Запиши найкращу версію речення в зошит.

11. Згадай, що таке склад. Знайди у віршах слова з одним, двома, трьома складами.

Склад — частина слова, що вимовляється на одному видиху. Він може складатися з одного чи кількох звуків, один з яких обов'язково голосний.

О-сінь. Гра-ти-ся. Пре-чу-до-вий.

У слові стільки складів, скільки голосних звуків.

12. Пограйте в гру "Складоплав" у "Ігротеці" (с. 120-121).

13. Знайдіть у своїй класній чи шкільній бібліотеці оповідання, казки, вірші про осінь. Прочитайте їх. Випишіть описи осені, які вас вразили, та намалюйте до них ілюстрації.

14. Прочитай пізнавальний текст з дитячої енциклопедії.

Чому листя змінює колір восени?

У листі містяться різні барвники – жовтий, червоний, зелений. Навесні та влітку переважає зелений – хлорофіл. Завдяки йому в листі відбуваються важливі процеси. Під дією сонячного світла вуглекислий газ і вода, які надходять з повітря та ґрунту, перетворюються на потрібні рослині поживні речовини. Крім того, виділяється кисень.

Восени, коли сонячного світла мало, хлорофіл поступово руйнується. Тоді проступають інші барвники, які були непомітними.

15. Розкажіть одне одному, що нового ви дізналися з тексту.

16. Придумайте казкове пояснення, чому листя змінює колір. Намалуйте про це комікс.

17. Подивися пізнавальне відео, щоб дізнатися більше:
svitdovkola.org/um2/media3

18. Знайди в тексті слова, які не помістилися повністю в рядок. Їх розділили на дві частини та перенесли кінець слова на наступний рядок. Запиши ці слова у зошит, розділивши їх так само, як у підручнику.

19. Як гадаєш, чи можна розділити слово для переносу як завгодно? На які частини ти вже вмієш ділити слова?

20. Поміркуйте, чи існують слова, які не можна переносити. Які саме? Запишіть їх.

Як переносити слова з рядка в рядок?

Слова переносять з рядка в рядок по складах.

Нас не можна роз'єднувати для переносу!

ДЖ та ДЗ,
що позначають
один звук

Гу-**д**зик. Хо-**д**жу

Ь і апостроф
та попередню букву

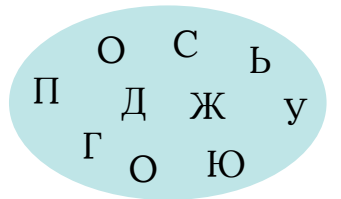
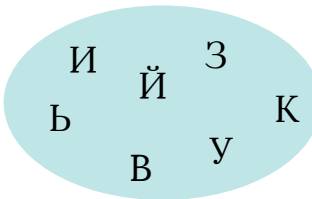
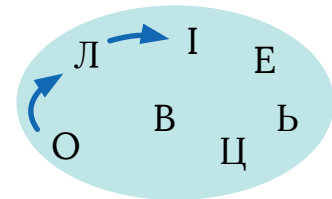
Ко-**л**ьори або ко**л**ьо-
ри. Об'-**є**ктив

Самотній
голосний

Абет-ка

21. Збери з літер слова та розділи їх для переносу.

Наш театр

Об'єднайтеся з однокласниками в групи, прочитайте вірші та інсценуйте один з них, зробивши ляльок з природних матеріалів.

Їжаки

Два веселі їжаки
Накололи на голкі
Всі листкі

І сказали:
– Ми – куці,
Золоті у нас плащі
На дощі.

Два веселі їжаки
Накололи на голки
Всі грибки

І сказали:
– Ми – пеньки,
Наросли на нас грибки,
Як горбки.

Два веселі їжаки
Позгортались у клубки
Під голки

І сказали:
– Ми – грудкі..
Ну, а, може, – будяки..
Ну, а, може, – їжаки
Все ж таки?

Тамара Коломієць

- Які слова мають читати виконавці-їжаки? Висловлювання персонажів називають **репліками**.
- А що у вірші промовлятиме оповідач? Цю частину тексту називають **словами автора**.

- Потренуйся промовляти репліки їжаків з різними інтонаціями – мрійливо, гордовито, таємничо, жартиливо. Які інтонації підійдуть для слів автора?

Суперечка

Ведмідь сварився із совою:
– Ти щось наплутала, сова!
Затям своєю головою –
зими в природі не була!

Сова сміялась:
– Волохатий,
не дивно чути це мені:
як восени ти ляжеш спати,
прокинешся аж навесні.

Петро Ребро

- Спробуй промовити репліку ведмедя спочатку обурено, а потім поблажливо, сміючись. Як тобі більше подобається? Так само поекспериментуй з реплікою сови. В якому випадку схоже, що тваринки посваряться?

Після репетицій кожна група має показати інсценівку іншій групі. На початку маленької вистави оголосить назву вірша, назвіть його автора. В кінці представте акторів. Глядачі віддячують акторам оплесками. Також важливо прокоментувати, що творчій команді особливо вдалося, а над чим варто ще попрацювати.

Я буваю різним

1. Прочитай вірші, які допомагають запам'ятати, як правильно вимовляти слова.

МІЖ СТОРІНОК

Я із книгами дружу.
Кожну книгу бережу.
Чемним дітям не з руки
Загинати сторінки.
Закладки потрібно мати,
То й не будеш загинати.

СЕРЕДИНА

У нашій мові так заведено:
Не середи́на, а се́редина.
Цей віршик – правило-підказка.
Запам'ятай його, будь ласка!

ДРОВА

Ми рубали з татом дрова.
Підійшла до нас корова,
Попросила не рубати,
Бо телятко хоче спати.
У телятка добрий слух,
А сокирка: "Бух та бух!"

Віра Правоторова

У кожному слові є склад, який вимовляється з більшою силою голосу, — **наголошений**. Голосний звук у ньому звучить чітко.

2. Спробуй вимовляти слова, ставлячи наголос на різні склади.

Телятко, запам'ятай, книга, добрий.

3. Скільки варіантів наголосу у двоскладових словах? У трискладових?
4. Прочитай слова. Чи однакові вони у написанні? А у вимові?

ЗАМОК

ЗАМОК

ПЛАЧУ

ПЛАЧУ

ДОРОГА

ДОРОГА

Слова, які пишуться однаково, а вимовляються по-різному, називаються **омографи**.

5. Складіть і запишіть речення з омографами "брати". Як змінюється значення слова зі зміною наголосу?

Літери бавляться!

Щоб розгадати ребуси,
скажи, що на чому.

А
НАС

З
ТИ

БА
Н

6. Спробуй здогадатися за назвою твору, про що він. А потім прочитай початок оповідання Ані Хромової.

Дракон, киш!

Одного ранку мама готувала на кухні печеню з грибами. А Юля сиділа за столом і малювала. Намалювала маму. Потім себе. Потім Юля намалювала, як повіяв вітер і відніс їх із мамою до зеленого лісу. А потім їй захотілося намалювати дощ із грибів. Але для дощу на аркуші забракло місця.

– Мамо, іди глянь, що я намалювала! – покликала Юля.

– Зараз, сонечко, хвилинку, – мама всипала до каструлі картоплю.

За хвилинку мама підійшла до Юлі. І побачила: олівці – розкидані, малюнок – зіжмаканий.

– Юлечко, що сталося? – здивувалася мама.

– Ти не хотіла йти! Значить, я погано малюю!

– Мені дуже шкода твого малюнка. Знаєш, усім часом доводиться чекати. Збери, будь ласка, олівці.

– Я – дракон! Гррр! Я не вмію збирати олівці! – загарчала Юля й побігла до кімнати бавитися м'ячем.

– Дракон? – здивовано пробурмотіла їй услід мама.

7. Юля ще кілька разів за день перетворювалася на дракона. Уявіть та інсценуйте ці ситуації.

8. Чи буває, що ти теж перетворюєшся на дракона? Яку емоцію відчуваєш тоді? Як на це реагують інші?

9. Потренуйся впізнавати різні емоції тут:
svitdovkola.org/um2/media4

10. Вимов звуки, що потрапили на сліди дракона. Згадай, як називаються такі звуки.

Приголосні звуки утворюються за допомогою голосу та шуму – **дзвінкі приголосні**, або тільки шуму – **глухі приголосні**. Звідки береться шум? Видихуване повітря натрапляє на перешкоди – губи, язик, зуби, піднебіння.

В українській мові 32 приголосні звуки, а букв для їх позначення – 22.

11. Прочитай пари дзвінких і глухих приголосних і порівняй, як вони звучать.

дзвінкі	[б]	[г]	[ґ]	[д]	[д']	[з]	[з']	[ж]	[дж]	[дз]	[дз']
глухі	[п]	[х]	[к]	[т]	[т']	[с]	[с']	[ш]	[ч]	[ц]	[ц']

Зверни увагу, деякі приголосні не мають пари.

дзвінкі	[в]	[й]	[л]	[л']	[м]	[н]	[н']	[р]	[р']	-
глухі	-	-	-	-	-	-	-	-	-	[ф]

12. Чи є у вашій класній чи шкільній бібліотеці книжки про драконів? Пошукайте і прочитайте їх.

13. Намалюй дракона, придумай йому ім'я. Чи можливо використати при цьому лише приголосні звуки?

14. Прочитай кінцівку оповідання "Дракон, киш!" Ані Хромової.

Мама сказала татові:

– Любий, сходи, будь ласка, до магазину. Скоро обід, а я не маю чим годувати дракона.

– Але ж є печеня, – не зрозумів тато.

– Драconi не їдять печені, хіба ти не знаєш? Купи принцесу. А краще двох, щоб лишилося ще на вечерю. Якщо свіжих принцес раптом немає, то купи корову. Але цілу, з рогами. Я читала, що драconi ковтають корів прямо з рогами.

– Я спробую... – пообіцяв спантеличений тато.

– А пообіди нам треба буде їхати шукати якусь печеру.

– Печеру? – здивувалися тато з Юлею.

– Так, печеру, – підтвердила мама. – Драconi не сплять у ліжках для дівчаток і ненавидять ковдри. Нам потрібна сира й холодна печера в дикому лісі, щоб ми там вклали спати нашого дракона.

– Зрозумів, – сказав тато. – Ну, я пішов.

І тут Юля подумала, що вона більше не хоче бути драконом. Якщо поміркувати, драконове життя їй зовсім не підходить.

– Мамо, тату, я – дівчинка... – сказала Юля.

– А де ж дракон? – запитали мама й тато разом.

– Я його вигнала! Тупнула ногою та сказала: "Дракон, киш!".

15. Уяви іншу кінцівку історії, обравши один з поданих варіантів.

- Якби мама Юлі теж перетворилася на дракона.
- Якби Юля не сказала: "Дракон, киш!".
- Якби тато справді купив двох принцес і корову.

16. Знайди в тексті слово з 13 букв, яке починається з літери "С". Розділи його для переносу.

17. Перекажи рідним оповідання за малюнками.

18. Напишіть Юлиному татові список покупок: для дракона та для приготування вечері.

19. Презентуйте свій список іншим групам.

Мінятися чи не мінятися?

1. Прочитай поради з "Великої книги почуттів" польського автора Гжегожа Касдепке (переклад Ярослави Івченко).

Ревнощі та заздрощі

Ревнощі – неприємне відчуття, коли хтось дуже важливий для нас (наприклад, мама, друг чи подруга) цікавляться кимось іншим більше, ніж нами. Це схоже на заздрощі – коли ми заздримо, що в когось начебто гарніші коси чи шапка. Хтось заздрить комусь і шкодує, що він не цей хтось інший, і хотів би бути не школярем, а, скажімо, поліцейським. Але найдивніше те, що коли ми заздримо або ревнуємо, нам тільки здається, що в нас є привід, бо чужа шапка найчастіше зовсім не краща за нашу. Тож заздрісникам не позаздриш.

- ☀ Якщо ти ревнуєш, що тато частіше бавиться із твоїм братиком, ніж із тобою, негайно йому про це скажи – тато розрадить тебе, і ти більше не відчуватимеш ревнощів.
- ☀ Якщо тобі хочеться мати такі ж гарні іграшки, як у друга, запитай, чи не могли б ви іноді гратися разом – обов'язково виявиться, що й твій друг тобі заздрить через якісь іграшки, і ти зможеш запросити його в гості.
- ☀ І головне: якщо тебе з будь-якого приводу охопить заздрість – подивися у дзеркало, усміхнися, навіть через силу, і кричи: "Заздрощі, геть!"

2. Що нового ти дізнався/дізналася про почуття? Чи будуть ці знання корисними для тебе? В яких ситуаціях? Чи допоможуть зрозуміти себе, пояснити поведінку інших?

3. Пригадайте якомога більше емоцій і запишіть їхні назви за абеткою.

4. Відгадай загадку. Чи одна в неї відповідка?
Буква – одна, а звуків – два.

Вимовляй правильно: буква "Щ" позначає два звуки: [шч].

5. Прочитай скоромовку тричі. Чи вдалося запам'ятати її?

На щиті комар пищить:
– Піднімайте вище щит!

Ігор Січовик

6. Познайтеся, хто може швидше вимовляти скоромовку без помилок.

7. Склади й запиши речення-скоромовку, використавши якомога більше слів з літерою "Щ" (їх можна знайти в словнику або в тексті на сусідній сторінці). Хай твій однокласник/твоя однокласниця прочитає скоромовку без помилок та ще й у швидкому темпі.

8. Прочитай українську народну казку про чоловіка, який обмінював те, що мав.

Каліточка

Були собі чоловік та жінка. Була в них пара волів. Ото жінка раз і каже чоловікові:

– Поведи воли та продай, справимо собі коня та воза, будемо їздити в місто та до родичів.

Чоловік **залигав** волів та й повів. Веде дорогою, аж ось наздоганяє його чоловік конем.

– Здоров був!

– Здоров! – відповів чоловік незнайомцю.

– А куди це воли ведеш?

– Продавати.

– Поміняй мені на коня, – пропонує незнайомий.

– Давай, – погодився чоловік.

Виміняв коня, сів верхи та й їде. Від'їхав недалеко і зустрічає чоловіка, який жене корову.

– Здоров був!

– Здоров!

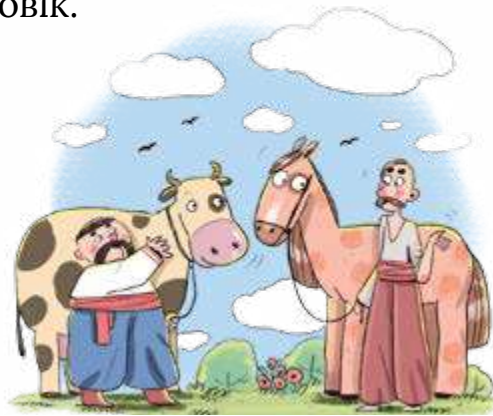
– А куди це ти їдеш?

– Коня продавати.

– Поміняй мені на корову!

– Давай, – знову погодився чоловік на обмін.

Помінявся, веде дорогою корову, аж бачить попереду пасуться свині та вівці. Зговорився він, виміняв корову на свиню, а потім – на вівцю, а вівцю на гуску, а гуску на півня, а півня на **калиточку** та й поспішає додому. Аж

тут тобі ріка розлилась. На березі стоїть перевіз, плату беруть, а в чоловіка ні копійчки. Він і питається:

– А перевезете мене? Дам калиточку.

– Сідай.

І переїхав на другий берег.

9. Назва казки – старовинне слово, яке ми нині не вживаємо. Спробуй здогадатися, що воно означає. Запиши свої припущення в зошиті. А підказку, яка допоможе зрозуміти значення слова, ти знайдеш у продовженні тексту на наступній сторінці.

10. Чи хочеться тобі дати чоловікові якусь пораду?

11. Уяви, чим закінчиться казка.

12. Намалюй у зошиті схему того, як змінювалася власність чоловіка. Скільки елементів буде у схемі? Чи допоможе вона розповідати казку?

Літери бавляться!

Щоб розгадати ребуси, скажи, на чому що.

С
СО

НИЙ
ДІЙ

ВАЛ
Р

13. Прочитай закінчення казки "Калиточка".

На тому березі стояла **в́алка** чумаків. Як розпитали ж вони чоловіка, за що він виміняв калиточку, сміються з нього.

– Що тобі, – кажуть, – жінка вдома за це зробить?
– Аж нічого! "Добре, що хоч сам живий вернувся", – скаже.

Та й побилися чумаки з чоловіком об заклад. Коли скаже жінка так, то чумаки віддадуть двадцять **маж** солі. Зараз одібрали одного з-поміж чумаків, послали до чоловікової жінки. Приходить він та й питає ту жінку:

– Здорова була! А що чула за свого чоловіка?
– Здоров! Та нічого не чуто.
– Він воли на коня проміняв.
– От добре, возик недорого коштує, якось купимо.
– Та й коня проміняв на корову.
– Це ще краще, буде у нас молоко!
– А далі корову проміняв на свиню!
– І то добре, будуть поросята!
А чоловік далі веде:
– А свиню на вівцю, та й вівцю проміняв на гуску, а гуску на півня, а півня на калиточку.
– І це добре, будемо, хто що заробить, чи він, а чи я, то все в калиточку складати.
– Та він і калиточку за перевіз віддав.
– Ну що ж, добре, що хоч сам живий та здоровенький вернувся, – такою була відповідь жінки.
Чумаки віддали чоловікові дванадцять маж солі. Повернувся він додому, та й не з порожніми руками.

14. Чи ти здогадався/здогадалася, що означає слово "калиточка"? Які слова в тексті тобі підказали? Які інші незнайомі слова тобі трапилися в казці? Чому їх тут так багато?

15. Чи здивували тебе відповіді жінки? Чому чумаки вирішили битися об заклад з чоловіком?

16. Чи міняєшся ти своїми речами з іншими дітьми? Чи не жалкуєш про це? Як ставляться до обміну твої батьки?

17. Чому жінка не розчаровувалася? Назвіть переваги, які вона знаходила для кожного нерівноцінного обміну.

18. Повправляйся у позитивному мисленні. Запиши в зошит речення, додавши свої ідеї.

*На прогулянці мої штани
забруднилися, зате...
Щато прийшов додому пізно і
не встиг почитати мені на ніч, зате...*

19. Вибери два варіанти, як чемно відмовити, або запропонуй свій.

– Вибач, я не можу дати тобі те, що ти просиш, воно й мені потрібно.

– Дякую, я не хочу мінятися.

– Іди геть!

Моя книжка

У твоєму житті відбувається стільки цікавого! Про це варто написати книжку. Виконуй завдання рубрики "Моя книжка" щомісяця — і в кінці року матимеш унікальний **артбук**.

Обкладинка

- Візьми альбом для малювання. Це — твоя майбутня книжка про тебе.
- Поміркуй, як вона буде називатися. Що намалювати на обкладинці? Чи варто наклеїти фото або інші зображення?
- На окремому аркуші зроби ескіз обкладинки та покажи однокласникам, послухай їхні коментарі та поради. Чи надихнули вони тебе на зміни?
- Уважно перевір, чи немає в написах помилок. За потреби звернися по допомогу до однокласників, учителя, родичів.
- Тепер можна на новому аркуші оформити все начисто і приклеїти його на обкладинку альбому.

Спогади про перший клас

- Знайди в зошиті текст, який ти записав/записала раніше, про свій перший день у школі. Прочитай його. Чи годиться він для книжки? Чи хочеш ти в ньому щось змінити? Перепиши текст на окремий аркуш або склади новий.
- Сторінку з текстом наклеї у книжку та придумай оформлення: як записати заголовок, де розмістити ілюстрацію чи фотографію.

Почитайте розповіді одне одного та поділіться враженнями. Пам'ятайте поради Дружисловика.

Ідеї для товстої книжки

Якщо тобі хочеться, приділи ще кілька сторінок книжки спогадам про перший клас. Розкажи про ваші улюблені ігри минулого року або про цікаві місця, які ви відвідали. Можливо, ти захочеш залишити на сторінках книжки розповідь про подію, якою пишаєшся, або про кумедний випадок.